

מ"ת 67639/07/19 - אלכסנדר פורמננקו נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"ת 67639-07-19 מדינת ישראל נ' פורמננקו (עצור/אסיר בפיקוח) ואח'
בפני כבוד השופטת זהר דיבון סגל
המבקש אלכסנדר פורמננקו על ידי עו"ד נאשף דרוויש
נגד
המשיבה מדינת ישראל
החלטה

לפניי בקשה לעיון חוזר בהתאם לסעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) תשנ"ו-1996 (להלן: "**החוק**"), במסגרתה עותר המבקש לשחרורו ממעצרו בפיקוח אלקטרוני ולהתיר יציאתו לעבודה.

רקע דיוני :

בתאריך 28/7/19 הוגש כנגד המבקש ונאשם נוסף כתב אישום המייחס להם שבעה אישומים שעניינם קשירת קשר לביצוע פשע (ריבוי עבירות), פריצה לרכב בכוונה לגנוב (ריבוי עבירות), גניבת רכב (ריבוי עבירות) וחדירה לחומר מחשב כדי לבצע עבירה. לנאשם הנוסף אף מיוחסת עבירה של החזקת סם לצריכה עצמית.

בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המשיבה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים.

ביום 23/09/19 בהמלצת שירות המבחן ועל אף התנגדות המשיבה, הוריתי על מעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני ובכפוף לערבויות כספיות. על החלטה זו לא הוגש ערר.

ביום 06/10/19 ומשלא עלה בידי המבקש להפקיד את סכום המזומן שנקבע, ניתנה ארכה להפקדת המזומן באופן סך של 10,000 ₪ יהווה תנאי לשחרור בעוד היתרה בסך 10,000 ₪ תשולם עד לא יאוחר מיום 23/10/19.

ביום 18/11/19 ומשלא עלה בידי המבקש להפקיד את יתרת ההפקדה עד למועד שנקבע, ניתנה ארכה שנייה וזאת עד ליום 1/12/19 תוך שהובהר למבקש כי לא יינתנו אורכות נוספות.

בחלוף כחודשיים ימים, ביום 12/12/19 וחרף העובדה כי יתרת המזומן לא הופקדה, עתר המבקש לשחרורו ממעצרו בפיקוח אלקטרוני ולאפשר יציאתו לעבודה (להלן: "**הבקשה הראשונה**").

ביום 17/12/19 נדחתה על ידי הבקשה הראשונה מכמה טעמים. הראשון, לא התגלו עובדות חדשות, אין כל שינוי נסיבות ופרק הזמן הקצר שחלף אינו יכול להיחשב כחלוף זמן המצדיק עיון חוזר בהחלטת המעצר בפיקוח אלקטרוני. הטעם השני, נעוץ בשוני המהותי והמשמעותי בין המבקש **שנעצר** בפיקוח אלקטרוני לנאשם הנוסף **ששוחרר** לחלופת

מעצר. לסיום נקבע כי לא ניתנו די פרטים ביחס למקום העבודה המוצע באופן שיאפשר בחינת התאמתו. במעמד זה ומשהוברר כי המבקש אינו יכול להמציא את יתרת סכום ההפקדה, בשל חלוף הזמן ולפנים משורת הדין, הורתי על ביטול יתרת ההפקדה ותחתיה נחתמה ערבות צד ג' נוספת בסך 10,000 ₪.

ערר שהוגש על החלטה זו, נמחק ביום 05/01/20 לאחר שנשמעו הערות בית משפט המחוזי הנכבד.

בחלוף כשבועיים, ביום 23/01/20 עתר המבקש פעם נוספת לבית המשפט לשחרורו ממעצרו בפיקוח אלקטרוני וליציאתו לעבודה (להלן: "**הבקשה השנייה**") במתחם קופת חולים בבת ים המנוהל על ידי הגב' מרינה פרוצקי (להלן: "**המפקחת**"). אשר התחייבה לשהות במחיצת המבקש כל שעות העבודה. מר פליקס פרוצקי (להלן: "**המפקח**") התחייב לקחת את המבקש בכל בוקר מביתו באשדוד לעבודה בבת ים ולהחזירו בתום יום העבודה. (להלן יכונה ביחד: "**המפקחים**").

ביום 06/02/19 התקיים דיון בבקשה השנייה. שמעתי טיעוני באי כוח הצדדים, נתתי דעתי למקום העבודה המוצע ואף התרשמתי מהמפקחים. בשים לב לכך שהמבקש מצוי בפיקוחו של שירות המבחן ומבלי שיהא בכך כדי לטעת ציפייה בליבו של המבקש ביחס לתוצאות ההליך, הורתי על הגשת תסקיר משלים.

ביום 03/03/20 התקבל תסקיר שירות המבחן אשר המליץ על שחרורו של המבקש ממעצרו בפיקוח אלקטרוני ויציאתו לעבודה.

ביום 16/03/20 התקיים דיון והתרשמתי מן המפקחים בשנית. לאחר הדיון הוגשו מסמכים נוספים.

טיעוני הצדדים :

ב"כ המבקש טען בכתב ובעל פה כי בחלוף כ-5 חודשים בהם נתון המבקש במעצר בפיקוח אלקטרוני הגיע העת להורות על שחרורו ממגבלת הפיקוח ולהתיר יציאתו לעבודה.

עוד נטען כי יש לבחון את חלוף הזמן בהקשר לכלל נסיבות התיק לרבות העובדה כי מדובר במי ששהה במעצר כחודשיים ימים ובפרט נוכח הפער הבלתי סביר שנוצר בין המבקש לבין הנאשם הנוסף אשר תנאיי שחרורו הוקלו והוא נתון בתנאים מגבילים הכוללים מעצר בית לילי בלבד.

בתוך כך נטען כי במהלך תקופת מעצרו של המבקש, חוותה משפחתו קשיים בהיבט המשפחתי והכלכלי. המבקש הצביע על הידרדרות במצבו הכלכלי וביקש כי יתאפשר לו לעבוד לפרנסתו.

עוד הפנה ב"כ המבקש לתסקיר שירות המבחן המתאר את שיתוף הפעולה של המבקש עם שירות המבחן, בדיקות השתן הנקיות ולהתרשמות החיובית של שירות המבחן מהמבקש ומהמפקחים.

המשיבה התנגדה. לטענת המשיבה המבקש נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני בשל מסוכנותו הנובעת מחומרת העבירות ועברו הפלילי (הרשעה מיום 19/1/20) ואין כל מקום להשוואה בינו לבין הנאשם הנוסף שכן נקבע כי רמת המסוכנות הנשקפת מהם שונה.

כמו כן נטען כי המבקש הפר את האמון שניתן בו. המבקש לא עמד בתנאי ההפקדה שקבע בית המשפט וביום 1/1/20 הפר את תנאי מעצר הבית - לאחר שבקשתו ליציאה באותו המועד נדחתה.

נציג המשיבה ציין בהגנותו כי חרף העובדה שאין הלימה בין תוכנו של תסקיר שירות המבחן לבין המלצתו הסופית, התלבט האם יש מקום להסכים לבקשה להסרת הפיקוח האלקטרוני. אלא שלאור התרשמותו מהמפקחים אין הוא סבור שיש לעשות כן. בהקשר זה נטען כי חלופת המעצר המוצעת מעוררת קשיים לא מבוטלים שלא ניתן להתעלם מהם.

דיון והכרעה :

שתי שאלות עומדות להכרעה. האחת, האם חלוף הזמן מצדיק בחינת אפשרות שחרור המבקש ממעצרו בפיקוח אלקטרוני והתרת יציאתו לעבודה. השנייה, האם חלופת המעצר המוצעת יש בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמבקש.

סעיף 52 לחוקקובע שלוש עילות היכולות לבסס בקשה לעיון מחדש בהחלטות הנוגעות למעצר או לשחרור בתנאים מגבילים: גילוי של עובדות חדשות; שינוי נסיבות; או חלוף זמן ניכר ממתי ההחלטה בנושא המעצר או השחרור לחלופה, ועד למועד הגשת הבקשה.

ביחס לשתי העילות הראשונות. לא ראיתי לנכון לחזור על נימוקי החלטה מיום 17/12/19 במסגרתה נדחתה הבקשה הראשונה, הדברים נכונים גם לעת הזו. "אמר בתמצית כי פגיעה כלכלית הינה תוצאה הנלווית באופן טבעי להליך המעצר לכל עצור ועצור וכשלעצמה אינה מהווה עילה לעיון חוזר. בנוסף, ישנה אבחנה ברורה בין המבקש **שנעצר** בפיקוח אלקטרוני לבין הנאשם הנוסף **ששוחרר** למעצר בית שכן רמת המסוכנות הנשקפת מהם שונה. יתר על כן, הנאשם הנוסף הוכיח כי ניתן לתת בו אמון, הוא עמד בכל התנאים שהטיל עליו בית המשפט והוכיח כי רמת המסוכנות הנשקפת ממנו **פחתה** באופן משמעותי ועל כן הוקלו תנאי שחרורו.

העילה המרכזית להגשת הבקשה הנוספת נוגעת לפרק הזמן שחלף מיום מעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני.

הפסיקה פירשה את המונח "חלוף הזמן" לפי משמעו כאמור בסעיף 52(א) לחוק, באופן גמיש וכזה הנבחן לפי נסיבותיו

של כל מקרה תוך איזון בין זכויות הנאשם מחד לבין האינטרס הציבורי מאידך. בש"פ 1243/16 **בויארט נ' מדינת ישראל** (10/03/16) הפנה בית המשפט העליון לדברים שנקבעו בבש"פ 6286/06 **פלוני נ' מדינת ישראל** (21/08/06) בעניין בחינת העילה כדלקמן:

"הקביעה שעבר 'זמן ניכר' מעת מתן ההחלטה, באופן המקים עילה לעיון חוזר בהחלטה, הינה תולדה של נסיבות העניין. פרק זמן מסוים ייחשב כ'ניכר' בשים לב, בין השאר, למאזן שבין הפגיעה הנגרמת לנאשם הספציפי, בשל חלוף הזמן, אל מול האינטרס הציבורי כי ימשיך לשהות במעצר באותם תנאים. במסגרת מאזן זה יובאו בחשבון, בין היתר, חומרת העבירות המיוחסות לנאשם, מידת המסוכנות שלו, התנהגותו במעצר או אופן עמידתו בתנאי חלופת המעצר ונסיבותיו האישיות: המשפחתיות, הכלכליות והנפשיות".

המבקש יליד 1988 כיום בן 32, גרוש ואב לילד בן 6. לחובתו עבר פלילי הכולל הרשעה אחת מיום 19/01/20 בגין עבירה של היזק לרכוש במזיד. עומד ותלוי כנגדו כתב אישום נוסף המייחס לו עבירות רכוש. המבקש שהה במעצר כחודשיים ימים ועצור בפיקוח אלקטרוני ואנושי מזה כ- 5 חודשים. ביום 01/01/20 בין השעות 00:26-00:40 נרשמה לחובתו הפרה של תנאי הפיקוח.

בעניינו של המבקש הוגשו 3 תסקירים מאת שירות המבחן, אתייחס לעיקרי הדברים.

בתסקירים מיום 08/09/19 ומיום 15/9/19 העריך שירות המבחן כי מדובר במי שמאופיין בהתנהלות ילדותית ובלתי בשלה, חסר משאבים ואסטרטגיות מתאימות לפתרון בעיות חייו. פיתח חשיבה לטווח קצר וזאת אף במחיר של מעבר על החוק והתנהגויות מסוכנות תוך העמדת עצמו בסיכון. בעבר ביטול תנאים מגבילים וההקלות בתנאי שחרורו תרמו להתנהגות פורצת גבולות וחלה התרופפות ביכולתו להתנהל באופן אחראי. בשים לב לכך כי הסיכון במצבו לא פחת נוכח התערבות טיפולית בשירות המבחן, סבר שירות המבחן כי **נדרש גבול חיצוני נוסף ברור וחד משמעי בדמות פיקוח אלקטרוני כדי** לסייע למבקש לווסת את התנהלותו ולסייע למפקחים בהפעלת סמכותם כלפיו כמו גם לבסס בקרה על בחירותיו.

בתסקיר מיום 03/03/20 מפרט שירות המבחן כי המבקש נמצא בפיקוח שירות המבחן במסגרתו שולב בקבוצה לעצורי בית אשר מתקיימת אחת לשבוע. שירות המבחן דיווח, באופן מסווג לטעמי, על התקדמות מסוימת במסגרת הטיפולית ועל יכולתו לשתף בקשייו המשפחתיים, העדר תעסוקה וקושי כלכלי. המבקש מבטא ברמה **המילולית** כעס עצמי ולקיחת אחריות על התנהגותו הבעייתית והשלכותיה המזיקות על קרוביו. בתוך כך, המבקש מסר בדיקות שתן המעידות על ניקיון מסמים. שירות המבחן מציין במפורש כי **הפיקוח האלקטרוני מציב גבול ברור ומסייע בהתארגנות ועמידה בנדרש במסגרת החוק**.

על פי התרשמות שירות המבחן, יציאה לעבודה בפיקוח לא יגבירו את הסיכון במצבו וייתכן כי יציאה לעבודה תסייע בבניית שיגרה והכנסה קבועה שעשויה להפחית את הסיכון במצבו. להתרשמות שירות המבחן, במידה ויוסר האיזוק האלקטרוני, **הסיכון לא יגדל**.

כידוע, לא די בכך.

"... טרם שתישקל אפשרות לצאת לעבודה, על העצור בתנאי איזוק אלקטרוני להראות כי המסוכנות הנשקפת ממנו פחתה כך שאין צורך באמצעי זה. רק אז, עם ההחלטה להסיר את האיזוק האלקטרוני ועל שחרור לחלופת מעצר, משתנה הסטטוס של המפוקח מ'עצור' ל'משוחרר בתנאים מגבילים', ויכול שתישקל במקרים המתאימים האפשרות לצאת לעבודה" (ר' בש"פ 966/16 זידאן נ' מדינת ישראל ((28/02/2016)).

נקודת המוצא להחלטה זו הייתה ועודנה המסוכנות הנשקפת מן המבקש נוכח העבירות המיוחסות לו בשילוב עם עברו הפלילי, שכאמור, בין לבין והורשע בעבירה של היזק לרכוש במזיד.

המסוכנות הנשקפת מן המבקש כאמור לא פחתה. דומה כי די בכך כדי להביא לדחיית הבקשה.

חרף האמור, בחנתי בכובד ראש את האפשרות להסרת הפיקוח האלקטרוני ולהתיר יציאתו לעבודה במקום מסוים וקבוע במסגרת שעות קבועה ומוגבלת מראש ובפיקוח. למבקש מיוחסות עבירות רכוש וקיימת מסוכנות אלא שעדיין חובה לבחון אפשרות לחלופת מעצר אשר תהלום את תכלית המעצר מצד אחד ואת מידת הפגיעה בחירותו של המבקש ובזכותו להתפרנס ולפרנס את משפחתו מאידך.

בתוך כך התחשבתי, בין היתר ובמיוחד, בפרק הזמן בו מצוי המבקש במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, בעובדה כי לא הפר הפרות משמעותיות את תנאי מעצרו, בהשפעת משך המעצר על המבקש ועל יכולתו להתפרנס ולפרנס משפחתו, בהמלצת שירות המבחן ובהתרשמותו ממידת האמון שניתן ליתן במבקש, כמו גם בעובדה כי התיק העיקרי קבוע להוכחות לחודש מאי 2020.

לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, הגעתי למסקנה כי נקודת האיזון בין ההכרח לאיין את החשש הנובע מעילת המעצר לבין מידתיות הפגיעה בחירותו של המבקש, אינה נטולה מספקות אלא נוטה במידה מסוימת לעבר הקלה בתנאי מעצרו של המבקש בדרך של ביטול המעצר בפיקוח אלקטרוני ויציאה לעבודה במתכונת מצומצמת. אלא מאי. לא התרשמתי שחלופת המעצר ומקום העבודה המוצע יש בהם כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המבקש.

כפי שפורט בבקשה הנוספת וכך אף הוצג בפני שירות המבחן ובפני, עתר המבקש לאפשר את יציאתו לעבודה בבית קפה במתחם קופת החולים בבת ים המנוהל על ידי המפקחת בימים א-ה בין השעות 07:30-19:30 וביום ו' בין השעות 07:30-14:00. המפקחת התחייבה לשהות במחיצת המבקש כל שעות העבודה. המפקח התחייב להסיע את המבקש בבוקר מביתו באשדוד לעבודה בבת ים ולהחזירו בתום יום העבודה.

אקדים ואומר כי אני ערה לכך ששירות המבחן התרשם לחיוב מהמפקחים המוצעים. ואולם, תסקירי שירות המבחן אינם

חזות הכל, ובית המשפט אינו כבול להמלצותיהם ככל ששיקול דעתו מנחהו אחרת כשם שארע במקרה דנן ואבהיר.

לאחר שהתקבל תסקיר שירות המבחן ונוכח מצב החירום השורר במדינה עקב החשש מהתפשטות נגיף הקורונה והנחיות משרד הבריאות ביחס לסגירת בתי קפה, מקומות בילוי ועסקים רבים אחרים, נתונים אשר לא עמדו בפני שירות המבחן, סברתי כי נכון יהא לשוב ולבחון את המפקחים בשנית שכן נדרשת התייחסותם להתאמות הנדרשות נוכח מצב החירום.

המפקחים המוצעים נחקרו בבית המשפט פעם נוספת. לצערי, בניגוד לשירות המבחן לא התרשמתי מהמפקחים לחיוב וזאת בלשון המעטה.

המפקחת מסרה כי מדובר בבית קפה קטן הנמצא במתחם קופת החולים. בית הקפה נותן שירות לחולים ורופאים הנמצאים במתחם. עוד ציינה כי בשל מצב החירום והחשש להתפשטות נגיף הקורונה ישנה ירידה משמעותית בהיקף העבודה. התרשמתי כי קיימת אי וודאות ביחס להמשך פעילות בית הקפה ולמתכונת בה יפעל אם בכלל.

המפקחת הוסיפה כי מועסקים בבית העסק מספר עובדים אך בשל מצב החירום נמצאים אלו בחופשה בתשלום. המפקחת התקשתה להסביר, מדוע יש צורך בהעסקתו של המבקש בעת הזו, חרף הירידה הדרסטית בהיקף העבודה כאשר כל המשק פועל לייעול וצמצום. תשובותיה מהוססות, חלקיות ואינן מתיישבות עם הגיון כלכלי בסיסי.

עדות המפקח לא הותירה עליי רושם מהימן. התרשמתי כי המפקח מתחמק מלענות על שאלות שהופנו כלפיו. כך למשל כנשאל ביחס למקום עבודתו מסר כי הוא עובד באבטחה, "שנה, שנתיים שלוש... יותר משנה בטוח" (עמ' 72 שורות 1-2). המפקח התקשה למסור פרטיים בסיסיים לרבות שם המעביד או טלפון. "אני מנהל אזורי, דודי אני לא זוכר את הטלפון שלו... אתם יכולים לבדוק בעצמכם דרך האינטרנט" (עמ' 72 שורות 13-18). המפקח אף התרעם על שאלות שנשאלו ובמקרים מסוימים הרים את קולו.

המפקחים מסרו פרטים שונים וסותרים ביחס לחלקו של כל אחד מהם בבית הקפה. מדובר בסתירות רבות ומרובות היורדות לשורשו של עניין. כך לשם הדוגמא: המפקחת העידה כי בנה- המפקח, אינו עובד במקום והוא אינו מחליף אותה בעבודה (עמ' 69-70 שורות 19-32, שורות 1-6) וזאת בניגוד מוחלט לדברי המפקח אשר מסר כי "בית הקפה הוא של אמא שלי. אני מביא סחורות והרבה דברים עושים שם. אמא שלי נמצאת שם כל היום. אני לא נמצא כל היום. אני שם עובד מהשעה 16:00-17:00 סוגר את העסק, לפעמים זה נמשך עד השעה 21:00". (עמ' 61 שורות 11-12). המפקח אומת עם עדות אמו המפקחת לפיה הוא אינו מגיע לבית העסק ונמצא שם לצורך "סגירתו" ואולם תשובותיו בעניין זה אינן מספקות.

יתרה מכך, בניגוד למצג שהוצג בפני שירות המבחן התקשו המפקחים להציג בפניי מערך פיקוח סדור, אחיד ואפקטיבי. כך למשל לא ברור מי יביא את המבקש לעבודה. בניגוד להצהרות בפני שירות המבחן, הבהיר המפקח כי שעות עבודתו אינן מאפשרות לו להסיע את המבקש מביתו באשדוד לעבודה בבת ים ו/או להחזירו בסוף היום לביתו. (עמ' 72 שורות

30-24). המפקח התנער מאחריות "אני מנסה להבין אם אני הערב היחיד" (עמ' 73 שורה 6). לגישתו אין הוא מחויב ללוות את המפקח אלא הטיל אותה על אחרים, "כולנו חתומים, יש איזה 4-5 איש שחתומים" (עמ' 72 שורות 24-25). המפקח המוצע אף הגדיל והציע כי המפקחת תשיב את המבקש לביתו באמצעות תחבורה ציבורית בניגוד מוחלט לדבריה כי אין היא שותפה להבאתו של המבקש מביתו או החזרתו לביתו בסוף יום העבודה.

חרף העובדה כי המפקח אושר על ידי בעבר, נתונים אלו מלמדים בבירור על חוסר התאמתו לתפקיד המוטל עליו ובפרט כאשר מתבקשת הסרת הפיקוח האלקטרוני והותרת פיקוח אנושי בלבד.

מבלי להתעלם מהמלצת שירות המבחן שהרי לא שוכנעתי כי יש בחלופה האמורה והמוצעת עתה, כדי ליתן מענה הולם לסיכון הנשקף מהמבקש. לא התרשמתי כי המפקחים המוצעים מבינים עד תום את המוטל עליהם, את חלקם במערך הפיקוח או את המורכבות הכרוכה בהסעת המבקש מביתו באשדוד עד למקום העבודה המוצע בבת ים ואף לא התרשמתי ממידת היכולת של המפקחים לעמוד בהתחייבויות שהם מבקשים ליטול על עצמם ככלל ולא רק נוכח מצב החירום.

נוכח התנהלותו של המבקש בעבר כאשר ביטול תנאים מגבילים וההקלות בתנאי שחרורו תרמו להתנהגות פורצת גבולות וחלה התרופפות ביכולתו להתנהל באופן אחראי, הסרת הפיקוח האלקטרוני ובהעדר פיקוח אפקטיבי סדור, עשויים לטעמי להגביר את הסיכון במיוחד נוכח מצב החירום שאין לדעת בעת הזו מתי יסתיים.

לאור כל האמור הבקשה לעיון חוזר נדחית.

ניתנה היום, ד' ניסן תש"פ, 29 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.